

یکشنبه 11 خرداد 1393 - 07:27

مقاومت ایران و کمانه تحریمها به سوی شرکت‌های غربی

به دنبال مقاومت ایران در مقابل تحریمها و تبدیل تحریمها به جنگ‌فرسایشی علیه شرکت‌های آمریکایی و اروپایی، این روزها گزارش‌های متعددی از تلاش شرکت‌های غربی برای بازگشت و سرمایه‌گذاری در ایران منتشر می‌شود...

به دنبال مقاومت ایران در مقابل تحریمها و تبدیل تحریمها به جنگ‌فرسایشی علیه شرکت‌های آمریکایی و اروپایی، این روزها گزارش‌های متعددی از تلاش شرکت‌های غربی برای بازگشت و سرمایه‌گذاری در ایران منتشر می‌شود که به اذعان تحلیلگران سیاسی این تغییر رویکرد برای خروج این شرکت‌ها از رکود و جبران خسارت‌های واردآمده به آنها بر اثر تحریم‌ها علیه ایران صورت گرفته است.

در همین رابطه روزنامه صهیونیستی «هاآرتص» روز جمعه با انتشار گزارشی، نوشته است که تجار و شرکت‌های آمریکایی اکنون به بازگشت به بازارهای ایران می‌اندیشند. روزنامه واشنگتن‌پست هم دو روز قبل در گزارشی نوشته بود که اکنون میزان سرمایه‌گذاری‌های خارجی در ایران افزایش یافته و گفته می‌شود که شرکت‌های بزرگ نفتی و خودروسازی آمریکایی در حال مذاکره با همتایان ایرانی خود هستند.

پایگاه «اینترنتی اروپا» یک نیز در مقاله‌ای نوشت: شرکت‌های فرانسوی برای حضور در بازار ایران آماده شروع رقابت هستند یا به قول ورزشکاران دو و میدانی، استارت زده‌اند.

دیک سیمون مدیر اجرایی شرکت سرمایه‌گذاری ISR در بوستون و هماهنگ‌کننده سفر اخیر بازرگانان آمریکایی، کانادایی و انگلیسی به ایران در این خصوص می‌گوید: فرصت‌های فوق‌العاده‌ای برای سرمایه‌گذاران آمریکایی در ایران وجود خواهد داشت و من قطعاً سرمایه‌گذاری در ایران را مد نظر قرار می‌دهم و این یک جواب بین‌المللی است.

سؤالی که مطرح می‌شود این است که آیا به این تغییر رویکرد و تلاش شرکت‌های غربی برای بازگشت و سرمایه‌گذاری در ایران به عنوان یک امتیاز از سوی غرب به جمهوری اسلامی ایران برای گرفتن امتیازهای بیشتر در مذاکرات هسته‌ای نگاه کرد یا این که این روند ناشی از شکست راهبرد تحریم علیه جمهوری اسلامی ایران است؟

تحریم به عنوان اولین گام در مقابله با کشورهایی که در مسیر تعیینی قدرت‌های غربی حرکت نمی‌کنند محسوب می‌شود. سیاست تحریم دو نتیجه مشخص می‌تواند داشته باشد: اول از پای درآوردن حکومت مخالف (که به اینصورت مستقیماً خواسته غرب محقق می‌شود) و دوم تضعیف کردن آن حکومت که در اینصورت گام دوم یعنی جنگ می‌تواند اهداف غرب را محقق کند.

با نگاهی به تاریخ معاصر هر دو مورد فوق را می‌توان دید. به طور مثال تحریم‌های 1992، 2001 و 2003 شورای امنیت سازمان ملل علیه لیبیا نهایتاً منجر به سقوط دولت چارلز تیلور شد، اما از سوی دیگر تحریم همه جانبه عراق در سال 1990 که 12 سال به طول انجامید نهایتاً نتوانست اهداف غرب یعنی تغییر رژیم حاکم را برآورده کند ولی با نابود کردن اقتصاد این کشور و تحمیل فشارهای گسترده به مردم با حمله نظامی آمریکا رژیم صدام به آسانی از پای درآمد.

انقلاب اسلامی ایران نیز به دلیل مقابله و مخالفت با سیاست‌های غرب و سر دادن شعار «استقلال» از ابتدای پیروزی نهضت با این تحریم‌ها مواجه بوده است و در سال‌های اخیر نیز به واسطه ایستادگی بر مواضع استقلال طلبانه خود این فشارها چندین برابر نیز شده است.

هدف اصلی غرب از تنظیم و تصویب تحریم‌ها تضعیف و از پای درآوردن جمهوری اسلامی بوده اما با روندی که پیش آمده است در بسیاری از زمینه‌ها نه تنها ایران ضعیف نشده بلکه با اتکا به ظرفیت‌ها و استعداد‌های درونی خویش به سمت خودکفایی و استقلال پیش رفته است. روندی که به هیچ وجه برای قدرت‌های جهانی قابل تحمل نیست. لذا قابل پیش‌بینی بود که فشارهای حاصل از سیاست تحریم مدت زیادی نمی‌تواند ادامه داشته باشد و امروز غرب احساس می‌کند که با تحریم ایران فقط سرعت پیشرفت و استقلال آن را افزایش داده است. بسیاری از سیاستمداران غربی با انتقاد از سیاست آمریکا در قبال ایران در زمینه هسته‌ای، می‌گویند زمانی که پرونده هسته‌ای ایران گشوده شد، جمهوری اسلامی تنها از چند ده سانتیفریوژ برخوردار بود و امروز پس از این همه تحریم و فشار، این عدد به بالای 20 هزار رسیده است.

اما روی دیگر این سکه، ضرر و زیان شرکت‌های غربی از بابت تحریم ایران است. کشورهای غربی با کاهش یک طرفه روابط و

اعمال تحریم‌ها عملاً فرصت‌های تجاری و بازرگانی را از شرکت‌های خود سلب کردند و در نقطه مقابل ایران توانسته نیازهای خود را یا از طریق نوآوری‌های داخلی و یا از دیگر کشورها تأمین نماید.

در این راستا و در دنیای کنونی، تحریم‌های اقتصادی گرچه معمولاً خساراتی را برکشور تحریم شده تحمیل می‌کنند، اغلب برای کشورهای تحریم‌کننده نیز دارای هزینه‌های سنگین می‌باشند. برای مثال تحریم‌های آمریکا در درجه اول شرکت‌های نفتی این کشور را تحت تاثیر قرار داده است. شرکت‌های مزبور در سال‌های اخیر به طور غیر مستقیم، نزدیک به ۳/۵ میلیارد دلار نفت خام از ایران خریداری کرده‌اند. برآوردها نشان می‌دهد که تحریم‌های آمریکا بر ایران و سوریه سالانه ۷ میلیارد دلار خسارت جانبی بر آمریکا وارد می‌کنند و باعث از بین رفتن ۲۰۰ هزار شغل در این کشور شده اند. همچنین مطالعه انجام شده بوسیله مؤسسه اقتصاد بین المللی، حاکی از این است که هزینه تحریم‌های وارده بر شرکت‌های آمریکایی طی یک سال به تنهایی در حدود ۱۵ تا ۱۹ میلیارد دلار بوده است.

فرانسه به عنوان همپیمان آمریکا نیز به شدت از تحریم ایران متضرر شده است. به عنوان نمونه در شش ماهه اول سال ۲۰۱۲ شرکت پژو شاهد کاهش فروش ۲۴۰ هزار عددی در خودرو در مقایسه با سال ۲۰۱۱ بوده است که این میزان شامل ۲۰۰ هزار عدد خودرویی است که می‌بایست به ایران فروخته می‌شد.

به اعتقاد یکی از نمایندگان سندیکای شرکت پژو، بدون احتساب خسارات ناشی از حذف بازار ایران، کاهش فروش پژو ۴۰ هزار خودرو از ابتدای سال ۲۰۱۲ بوده است. مرسیه می‌گوید: در صورتی که مدیریت پژو می‌توانست این مسائل را توجیه کند، مسئله حذف ۸ هزار شغل نیز بیشتر قابل توجیه بود. از همین رو بود که طی شش ماهه اول سال ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ تعداد خودروهای پژوی فروخته شده به صورت قطعاتی در جهان با کاهش قابل توجهی روبرو بوده که بخش قابل توجهی از آن‌ها به دلیل قطع صادرات به ایران بوده است.

۲۶ اردیبهشت ماه (دوهفته پیش) روزنامه لزاکو فرانسه در این باره نوشت: تحریم‌ها علیه ایران باعث شده است که شرکت پژو به تنهایی در فرانسه ده هزار فرصت شغلی مستقیم را حذف کند.

همچنین فیلیپ مارینی، رئیس کمیسیون مالی سنای فرانسه که اردیبهشت ماه سال جاری در راس هیاتی فرانسوی به ایران آمده بود در جمع خبرنگاران اذعان کرد: می‌خواهم یک حرفی را بدون اینکه اغراقی در آن باشد بزنم. اگر چه تحریم‌ها برای اقتصاد و مردم ایران سختی داشته و رنج‌آور است، اما تحریم‌ها برای شرکت‌های غربی و اروپایی هم رنج‌آور و دردناک هستند. در مشاهداتمان بارها این سوال را مطرح کرده‌ایم که آیا منافع آمریکا که حدود ۳۵ سال با ایران رابطه نداشته است، در مقایسه با اروپایی‌ها در پی تحریم‌ها بهتر حفظ نشده است؟

سه سال پیش رهبر معظم انقلاب در خطبه‌های نماز جمعه تهران (۹۰/۱۱/۱۴) وضعیت امروز شکست تحریم‌های غرب علیه ایران و سرافکنندگی شرکت‌های غربی برای بازگشت به سرمایه‌گذاری در ایران را به درستی تشخیص و تبیین کرده بودند .

معظم له در آن خطبه ها فرمودند: « امروز غربی‌ها در مسائل اقتصادی دچار ضعفند، در مسائل سیاسی دچار ضعفند، در تصمیمات بین‌المللی دچار ضعفند؛ از جمله همین تصمیم به تحریم ما. این‌ها خواستند در واقع جمهوری اسلامی را، ملت ایران را به خاطر اسلام مجازات کنند. تهدید کردند: تحریم‌های فلج‌کننده، تحریم‌های دردآور! می‌گفتند، این تحریم‌ها از دو جهت به نفع ماست: اولاً وقتی ما تحریم بشویم، به استعداد و ظرفیت داخلی رو می‌آوریم، از داخل رشد می‌کنیم؛ همچنان که در این سی سال این مسئله اتفاق افتاده است. اگر در زمینه‌ی سلاح تحریم نمی‌شدیم، امروز این پیشرفت‌های عجیب را نداشتیم؛ اگر در قضیه اتمی، این‌ها نیروگاه بوشهر را خودشان ساخته بودند، ما در غنی‌سازی پیشرفت نمی‌کردیم؛ اگر درهای علم را به روی ما نبسته بودند، ما در سلولهای بنیادی و هوافضا و فرستادن ماهواره به آسمان، به اینجاها نمی‌رسیدیم. پس هرچه ما را تحریم می‌کنند، ما به ظرفیت داخلی خودمان متوجه می‌شویم و رو می‌آوریم و این ظرفیت و استعداد روزبه‌روز مثل چشمه جوشانی شکوفا میشود. پس این تحریم به نفع ماست.»

جهت دومی که این تحریم‌ها به نفع ماست، این است که این‌ها همین طور مرتباً در تبلیغاتشان می‌گویند ما این تحریم‌ها را می‌خواهیم بر ایران اعمال کنیم تا ایران را وادار به عقب‌نشینی کنیم؛ حالا مثلاً در قضیه هسته‌ای. پس همه دنیا فهمیدند که این تحریم‌ها برای فشار بر ایران، برای عقب‌نشینی در قضیه هسته‌ای و قضایای دیگر است. خوب، وقتی ما عقب‌نشینی نکردیم، چه اتفاقی می‌افتد؟ این تحریم‌ها برای این است که ایران را وادار به عقب‌نشینی کنند، ایران هم که عقب‌نشینی نخواهد کرد؛ نتیجه این می‌شود که هیبت غرب و هیبت تهدیدهای غرب در چشم این ملت‌های منطقه که قیام کردند، می‌شکند و عزت ملت ایران و قدرت ملت ایران در چشم این‌ها زیاد می‌شود؛ و این به نفع ماست. بنابراین، این تحریم‌ها برای ضربه زدن به ماست، اما از این دو جهتی که عرض کردم، در واقع خدمت به ماست. ” در مجموع آنچه روشن است این که جمهوری اسلامی ایران توانسته است موانعی را که به وسیله تحریم‌ها در مسیر پیشرفت کشور قرار گرفته است برطرف نماید. البته این امر مستلزم تحمل برخی دشواری‌ها نیز بوده است. لذا مسئله اقتصاد مقاومتی که طی یک سال گذشته در کشور مطرح شده راه حل اصلی برای گذشتن از وضعیت کنونی تحریم است. اندیشکده شورای ملی ایران- آمریکا در گزارشی چنین نوشته است: «راهبرد فشار و تحریم‌های کنونی نه تنها موفق نیست بلکه می‌تواند نتیجه معکوس داشته باشد. در مورد ایران، تداوم رویکرد فعلی شعارهای ضدغربی را انسجام بیشتری بخشیده و دست‌یابی به مصالحه با این کشور را دشوارتر خواهد نمود.»